

Ocena napięcia mięśni

Maciej Idzior, Bartosz Musielak

Napięcie mięśni

Napięcie mięśni szkieletowych w przebiegu różnych schorzeń narządu ruchu może być prawidłowe, osłabione lub wzmożone. Zaburzenia napięcia mięśni szkieletowych towarzyszą ich niedowładom w zespołach górnego lub dolnego neuronu ruchowego.

Wzmożenie napięcia mięśniowego może z punktu widzenia klinicznego mieć formę spastyczności, sztywności.

Spastyczność jest objawem uszkodzenia górnego neuronu ruchowego i polega na wygórowaniu odruchu tonicznego mięśnia w odpowiedzi na jego bierne rozciąganie. Ocena kliniczna spastyczności jest trudna i wymaga pewnego doświadczenia w badaniu klinicznym. Ilościowo spastyczność ocenia się przy pomocy punktowej skali Ashwortha - od 0 do 4 punktów dla każdego ocenianego mięśnia. Obecnie stosowana jest skala w modyfikacji Bohannona i Smitha.

Zasada badania. Badanie przeprowadza się w pozycji leżącej. Polega na wykonaniu ruchów biernych w stawach kończyn w celu rozciągnięcia badanych grup mięśniowych. Test należy wykonać kilkakrotnie. Podczas badania określa się reakcję mięśnia bądź grupy mięśni na bierne rozciąganie, np. prostując kończynę dolną w stawie kolanowym ocenia się spastyczność mięśni zginaczy stawu kolanowego.

Technika badania wybranych grup mięśni kończyn dolnych:

- **Grupa tylna mięśni uda** (zginacze stawu kolanowego: m. półścięgnisty, m. półbłoniasty, m. dwugłowy uda): Chory leży na plecach. Kończyna dolna jest zgięta w stawie biodrowym i w stawie kolanowym pod kątem 90°. Jedną ręką wykonuje się nacisk na udo, a drugą prostuje staw kolanowy ruchem powolnym, oceniając punktowo reakcję badanej grupy mięśni.

Badając spastyczność w obrębie mięśnia prostego uda (prostownik stawu kolanowego i zginacz stawu biodrowego) chory leży na brzuchu. Kończyna dolna jest wyprostowana w stawie biodrowym i kolanowym. Jedną ręką wykonuje się nacisk na udo, a drugą zgina ruchem powolnym kończynę w stawie kolanowym oceniając punktowo reakcję mięśnia prostego uda na jego bierne rozciąganie.

W czasie badania reakcji mięśni grupy tylnej goleni (zginacze podszwowe stopy) na ich bierne rozciąganie pacjent leży na plecach. Kończyna dolna jest wyprostowana w stawie biodrowym i kolanowym. Jedną ręką stabilizuje się goleń, a drugą ruchem powolnym zgina się stopę grzbietowo, oceniając wynik badania punktowo.

Podobnie podczas badania mięśni grupy przedniej goleni (zginacze grzbietowe stopy) jednakże oceniając te mięśnie, zgina się stopę podeszwowo, analizując reakcję mięśni punktowo.

Ilościowa ocena spastyczności. Podaje się wartość punktową dla każdej badanej grupy mięśni.

Punktacja:

- 0 napięcie prawidłowe
- 1 niewielki wzrost napięcia wyczuwalny jako opór pod koniec ruchu zginania i prostowania
- 1+ niewielki wzrost napięcia manifestujący się oporem przez mniej niż połowę zakresu ruchu
- 2 wyraźny wzrost napięcia wyczuwalny jako opór przez cały zakres ruchu (ruch wykonywany w pełnym zakresie)
- 3 znaczny wzrost napięcia, wykonywanie ruchów biernych wyraźnie utrudnione
- 4 obecność przykurczu zgięciowego lub wyprostnego.